

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПВНЗ «МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»**

**ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ЗАГАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ОК 30. МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ДІТЕЙ РАННЬОГО ТА ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ**

Освітньої програми:
Рівня вищої освіти:
на здобуття освітнього
ступеню
за спеціальністю:
галузі знань:

Дошкільна освіта
першого (бакалаврського)

бакалавра
012 Дошкільна освіта
01 Освіта /Педагогіка

Робоча програма: «Методика формування екологічної культури дітей раннього та дошкільного віку» для студентів галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 012 Дошкільна освіта

Розробник: Мельничук Лілія Борисівна, кандидат пед. наук, доцент

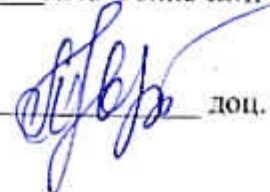
Робоча програма затверджена на засіданні кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти

Протокол № 1 від «27» серпня 2021 року

Завідувач кафедри доц. Мельничук Л.Б.

Схвалено навчально-методичною комісією педагогічного факультету
Протокол № 1 від 27 серпня 2021 р.

Голова навчально-методичної комісії доц. Соїко І.М.

Гарант освітньо-професійної програми Дошкільна освіта доц. Пагута Т.І.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Рівень вищої освіти, галузь знань, спеціальність	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4/4 Загальна кількість годин (денна/заочна форми навчання) – 120/120 Кількість змістових модулів – 1	Рівень вищої освіти: перший бакалаврський Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка Спеціальність 012 Дошкільна освіта	Нормативна	
		Рік підготовки:	
		3-й	3-й
		Семестр	
		5-6-й	5-6-й
		Лекції	
		6 год.	4 год.
		8 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		6 год.	2 год.
		8 год.	6 год.
		Лабораторні	
		4 год.	- год.
		10 год.	8 год.
		Самостійна робота	
44 год.	54 год.		
34 год.	40 год.		
Вид контролю: залік			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: теоретична і практична підготовка фахівців спеціальності «Дошкільна освіта» до формування екологічної культури у дітей раннього та дошкільного віку.

Для досягнення мети поставлені такі основні **завдання:** інтерпретувати відповідно до вікових особливостей дітей дошкільного віку знання про глобальні та регіональні екологічні проблеми сучасності; толерантно формувати у дітей елементи екологічної свідомості: елементарні екологічні знання про природу (орієнтування у найближчому природному оточенні, усвідомлення життєво-необхідних потреб живих істот в умовах існування, ознайомлення з елементарними відомостями про взаємозв'язки живої і неживої природи, значення її в житті людини); розуміння впливу людини, її господарської діяльності на природне середовище у доступній для дітей формі; естетичні почуття (виховання любові, чуйності, доброзичливості до об'єктів природи); потреби у спілкуванні з природою, уміння спостерігати й відчувати її красу й гармонію, розвиток інтересу, прагнення до пізнання природи; культура поведінки (відповідальність за свої вчинки у природі, формування здатності й вмінь піклуватися про природні об'єкти та своє здоров'я); первинний досвід екологічної діяльності (включення у спільну з дорослими екологічно спрямовану діяльність) в процесі художньо-педагогічного спілкування; створювати розвивальне екологічне середовище у закладі дошкільної освіти (ділянка, екологічна кімната, зимовий сад, куточки природи); будувати процес екологічної освіти на різних рівнях «педагог – дитина», «педагог – батьки – дитина», «педагог – педагог».

Під час лекційних, практичних та лабораторних занять, індивідуальної навчально-дослідницької та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Методика формування екологічної культури дітей раннього та дошкільного віку» студенти, майбутні вихователі закладу дошкільної освіти, **набувають таких програмних компетентностей: КЗ (загальні**

компетентності), КС (фахові компетентності).

Загальні компетентності :

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-9. Здійснення безпечної діяльності.

Фахові (спеціальні) компетентності:

КС-4. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку первинних уявлень про предметне, природне, соціальне довкілля, властивості і відношення предметів; розвитку самосвідомості («Я» дитини і його місце в довкіллі).

КС-8. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку навичок екологічно безпечної поведінки і діяльності в побуті, природі й довкіллі.

Результати навчання за дисципліною

Опанування дисципліною «Теорія та методика морального виховання дітей дошкільного віку» забезпечить наступні результати :

ПР 01. Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

ПР 07. Планувати освітній процес в закладах дошкільної освіти з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей дітей раннього і дошкільного віку, дітей з особливими освітніми потребами та складати прогнози щодо його ефективності.

ПР 15. Визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти та знань про культурно-історичний досвід українського народу, загальнолюдські культурні та етико-естетичні цінності.

ПР 18. Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I.

Теоретико-методичні основи формування екологічної культури дітей дошкільного віку

Тема 1. Теоретичні основи формування екологічної культури дітей раннього та дошкільного віку.

Сутність поняття «екологічна компетентність». Екологічна культура як цілепокладаюча діяльність людини. Екологічні знання як основа екологічної культури. Напрями екологічних знань. Формування екологічної свідомості. Умови формування екологічної компетентності дітей дошкільного віку. Поняття екологічної відповідальності.

Сутність екологічного виховання дітей дошкільного віку. Мета і завдання екологічного виховання. Зміст і складові екологічного виховання у закладі дошкільної освіти.

Сім'я як осередок формування екологічної культури дитини дошкільного віку. Основи екологічного виховання дітей дошкільного віку в сім'ї. Формування екологічної культури дітей у різні пори року. Організація дозвілля дітей у природному довкіллі

Література: Основна: 1, 4, 6, 7, 9, 12, 14, 15. Додаткова: 4, 6, 10.

Тема 2. Еколого-розвивальне середовище закладу дошкільної освіти

Поняття еколого-розвивального середовища, його призначення у закладі дошкільної освіти. Складові еколого-розвивального середовища ЗДО: куточки природи, екологічна кімната, лабораторії, музеї природи та вимоги до їх облаштування. Складові куточка живої природи. Екологічна кімната як компонент екологічного розвивального середовища ЗДО. Музей природи як частина внутрішнього екологічного розвивального середовища ЗДО.

Ділянка ЗДО. Складові еколого-розвивального комплексу ділянки ЗДО. Екологічна стежина як засіб формування екологічної культури дітей дошкільного віку.

Ознайомлення дошкільників з природою в умовах еколого-розвивального середовища ЗДО. Накопичення чуттєвого досвіду. Залучення дітей до активної діяльності в процесі пізнання природного довкілля. Стимулювання дитячої творчості засобами еколого-розвивального середовища ЗДО.

Література: Основна: 1, 4, 6, 7, 9, 12, 14, 15. Додаткова: 4, 6, 10.

Змістовний модуль II

Методичні аспекти формування екологічної культури дітей дошкільного віку

Тема 3. Методи, форми й засоби формування екологічної культури дошкільників

Методи та прийоми формування екологічної культури дітей дошкільного віку. Наочні методи: спостереження (за станом рослин і тварин, погоди); розглядання картин, ілюстрацій; перегляд відеофільмів. Практичні методи: досліди з природними матеріалами; ігри – дидактичні, рухливі, творчі; з природними матеріалами, з вітром, водою, піском. Словесні методи: бесіда – вступна, супроводжувальна, підсумкова; розповідь; читання творів художньої літератури; складання віршів, казок про рослини, тварин, явища природи.

Форми освітньої роботи з екологічного виховання дітей старшого дошкільного віку: заняття екологічно-природничого спрямування; екскурсія та прогулянка у природу – до лісу, водойми, парку, скверу, луки; до зоопарку, ботанічного саду; на сільськогосподарські об'єкти – до саду, городу; на поле, ферму; трудова діяльність; природоохоронні акції тощо.

Засоби формування екологічної культури: художня природознавча література, екологічна казка, народна педагогіка.

Інноваційні технології екологічної освіти дітей дошкільного віку: екологічний тренінг, сендплей, екологічна стежина, дитячий туризм, технологія використання пейзажного живопису, метод екологічного проєкту.

Література: Основна: 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 12, 13, 14, 16. Додаткова: 4, 6, 7, 8.

Тема 4. Формування екологічної культури дітей дошкільного віку засобами ігрової діяльності

Значення ігрової діяльності у формуванні екологічної культури дітей дошкільного віку. Типологія дидактичних ігор екологічного змісту. Рольові екологічні ігри (творчі ігри). Сюжетно-рольова гра з природознавчим змістом. Імітаційні екологічні ігри. Змагальні екологічні ігри. Ігри - подорожі. Дидактичні ігри. Система дидактичних ігор. Настільно - друковані та розвиваючі ігри. Ігри з природним матеріалом.

Логічні завдання та вправи екологічного змісту. Листи-скарги. Соціально-моральні логічні задачі на розвиток співпереживання. Соціально-моральні логічні задачі, що передбачають аналіз чужих та власних дій, поведінки, вчинків.

Література: Основна: 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 16. Додаткова: 2, 3, 4, 5, 7, 8, 11, 12, 13.

Тема 5. Формування екологічної культури дошкільників в умовах дослідницької діяльності

Дослід як особливий вид спостереження. Значення дослідів у формуванні екологічної культури дошкільників. Види дослідів: короткочасні та довготривалі; з явищами неживої природи, з предметами неживої природи, з рослинами, з тваринами; екологічні. Завдання та етапи проведення дослідницької роботи.

Орієнтовний перелік оснащення осередку «дитячого експериментування».

Література: Основна: 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 16. Додаткова: 2, 3, 5, 9, 10, 11, 12, 13.

Тема 6. Праця у природі як метод формування екологічної культури дітей дошкільного віку

Види праці та формування предметно-практичної компетентності дітей дошкільного віку. Самообслуговування, господарсько-побутова праця, праця у природі, ручна (художня) праця.

Праця в природі та особливості її організації в різних вікових групах. Зміст праці в природі. Форми організації праці дітей в природі. Доручення, чергування в куточку живої природи, колективна праця. Вимоги до організації праці дітей в природі. Педагогічні вимоги щодо організації праці дітей.

Література: Основна: 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 16. Додаткова: 2, 3, 5, 9, 10, 11, 12, 13.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1													
Змістовий модуль I.													
Теоретичні основи формування екологічної культури дітей дошкільного віку													
V семестр													
Тема 1. Теоретичні основи формування екологічної культури дітей раннього та дошкільного віку	14	2	2	2		8	14	2					12
Тема 2. Еколого-розвивальне середовище закладу дошкільної освіти	16	4	2	2		8	16	2	2				12
Всього за змістовним модулем I	30	6	4	4		16	30	4	2	-			24
Змістовний модуль II													
Методичні аспекти формування екологічної культури дітей дошкільного віку													
VI семестр													
Тема 3. Методи, форми й засоби формування екологічної культури дошкільників	26	2	4	4		16	24	2	2	2			18
Тема 4. Формування екологічної культури дітей дошкільного віку засобами ігрової діяльності	22	2	2	2		16	22		2	2			18
Тема 5.	21	2	2	2		15	23	2	2	2			17

Формування екологічної культури дошкільників в умовах дослідницької діяльності												
Тема 6. Праця у природі як метод формування екологічної культури дітей дошкільного віку	21	2	2	2		15	21	2		2		17
Всього за змістовним модулем II	90	8	10	10		62	90	6	6	8		70
Усього годин	120	14	14	14		78	120	10	8	8		94

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Формування екологічної культури дітей раннього та дошкільного віку к психолого-педагогічна проблема	2/-
2	Еколого-розвивальне середовище закладу дошкільної освіти	2/2
3	Методи та прийоми формування екологічної культури дітей дошкільного віку	2/2
4.	Форми екологічного виховання дітей дошкільного віку	2/-
5.	Ігрова діяльність як засіб формування екологічної культури дітей раннього та дошкільного віку	2/2
6.	Формування екологічної культури дошкільників в умовах дослідницької діяльності	2/2
7.	Праця у природі як метод формування екологічної культури дітей дошкільного віку	2/-
	Разом:	14/8

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сім'я як осередок формування екологічної культури дитини дошкільного віку	2/-
2	Ознайомлення дошкільників з природою в умовах еколого-розвивального середовища ЗДО	2/-
3	Засоби формування екологічної культури дітей дошкільного віку	2/2-
4.	Інноваційні технології формування екологічної культури дітей дошкільного віку	2/2
5.	Формування екологічної культури дітей дошкільного віку засобами ігрової діяльності	2/2
6.	Дитяче експериментування як засіб формування екологічної культури	2/2
7.	Праця в природі та особливості її організації в різних вікових групах	2/2
	Разом:	14/8

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теоретичні основи формування екологічної культури дітей раннього та дошкільного віку	8/12
2	Еколого-розвивальне середовище закладу дошкільної освіти	8/12
3	Методи, форми й засоби формування екологічної культури дошкільників	16/18
4.	Формування екологічної культури дітей дошкільного віку засобами ігрової діяльності	16/18
5.	Формування екологічної культури дошкільників в умовах дослідницької діяльності	15/17
6.	Праця у природі як метод формування екологічної культури дітей дошкільного віку	15/17
	Разом:	78/94

Завдання для відпрацювання пропущених занять і невиконаних завдань

Назва теми	Зміст завдання для відпрацювання пропущених занять і невиконаних завдань	Форми контролю	Література	Кількість балів
Змістовий модуль 1:				
Тема 1. Теоретичні основи формування екологічної культури дітей раннього та дошкільного віку	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, огляд теоретичного матеріалу	Експрес опитування, виконання тестових завдань, моделювання структурно-логічної схеми «Мета і завдання екологічного виховання дошкільників», підготовка повідомлення з висловів відомих педагогів про формування екологічної культури дітей дошкільного віку. Аналіз «Концепції екологічного виховання України»	Основна: 1, 4, 6, 7, 9, 12, 14, 15. Додаткова: 4, 6, 10	10
Тема 2. Еколого-розвивальне середовище закладу дошкільної освіти	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного та лабораторного занять, огляд теоретичного матеріалу	Експрес опитування, виконання тестових завдань, моделювання структурно-логічної схеми «Складові еколого-розвивального середовища ЗДО», обговорення презентацій.	Основна: 1, 4, 6, 7, 9, 12, 14, 15. Додаткова: 4, 6, 10.	10
Тема 3. Методи,	Вивчення лекційного	Експрес опитування,	Основна: 2,	10

форми й засоби формування екологічної культури дошкільників	матеріалу, підготовка до практичного та лабораторного занять, огляд теоретичного матеріалу	виконання тестових завдань, моделювання структурно-логічної схеми «Методи, форми й засоби формування екологічної культури дошкільників», аналіз презентації «Інноваційні технології формування екологічної культури дітей дошкільного віку»	3, 4, 6, 7, 8, 9, 12, 13, 14, 16. Додаткова: 4, 6, 7, 8.	
Тема 4. Формування екологічної культури дітей дошкільного віку засобами ігрової діяльності	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного та лабораторного занять, огляд теоретичного матеріалу	Експрес опитування, виконання тестових завдань, моделювання структурно-логічної схеми «Типологія дидактичних ігор екологічного змісту». Ділова гра: презентація методики проведення дидактичних ігор, логічних прав та завдань екологічного змісту.	Основна: 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 16. Додаткова: 2, 3, 4, 5, 7, 8, 11, 12, 13	10
Тема 5. Формування екологічної культури дошкільників в умовах дослідницької діяльності	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного та лабораторного занять, огляд теоретичного матеріалу	Експрес опитування, виконання тестових завдань, обговорення презентацій «Оснащення осередку «дитячого експериментування». Ділова гра: демонстрація та обговорення занять з використанням дослідів для дітей старшого дошкільного віку	Основна: 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 16. Додаткова: 2, 3, 5, 9, 10, 11, 12, 13.	10
Тема 6. Праця у природі як метод формування екологічної культури дітей дошкільного віку	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного та лабораторного занять, огляд теоретичного матеріалу	Експрес опитування, виконання тестових завдань, обговорення презентацій «Вимоги до організації праці дітей в природі», аналіз перспективного планування трудової діяльності для дітей різного віку. Ділова гра: демонстрація та обговорення занять з праці в природі для	Основна: 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 16. Додаткова: 2, 3, 5, 9, 10, 11, 12, 13.	10

		дітей старшого дошкільного віку, аналіз педагогічних ситуації (кейс-стаді).		
--	--	---	--	--

8. Індивідуальні завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання студентами ІНЗД прилюдним захистом навчального проекту.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНЗ) з дисципліни «Методика формування екологічної культури дітей раннього та дошкільного віку» – це вид науково-дослідної роботи студента, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми дисципліни, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, практичних занять і охоплює кілька тем або весь зміст навчальної дисципліни.

Орієнтовна структура ІНЗ – розробка екологічних проектів для дітей дошкільного віку на подані нижче теми та представлення їх у формі презентації з описом та комплектом підібраних матеріалів.

Тематика ІНЗ

1. Водиця-чарівниця
2. Пташина ідальня
3. Увійди в ліс по іншому
4. Город на підвіконні
5. Березовий гай
6. Дивовижні овочі та фрукти
7. Метелик – окраса екологічної стежини
8. Про роль птахів в природі знаємо, тож любимо їх та оберігаємо
9. Сміття землі не личить
10. Мій домашній вихованець
11. Найдобріші тварини – дельфіни
12. Хто живе в норі?
13. Дивовижний світ комах.
14. Секрети бджолої сім'ї.
15. Рибне царство, акваріумна держава
16. Деревина нашої ділянки
17. Ми господарі природи, тож збережемо її вроду
18. Маленькі екологи
19. Зелена аптека
20. Мандруємо екологічною стежиною

9. Методи навчання і прийоми навчання

І. Організація, самоорганізація та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

- за джерелом передання і сприймання навчальної інформації: словесні (розповідь, бесіда, лекція, пояснення, інструктаж) і практичні (вправи, алгоритмізація, практична робота);

- за ступенем самостійності мислення студентів: репродуктивні і творчі методи;
- за логікою передання і сприймання навчальної інформації: індуктивні (узагальнення), дедуктивні(конкретизація), аналітичні, синтетичні – навчальний аналіз, синтез, установлення причинно-наслідкових зв'язків;
- за ступенем керівництва навчальною роботою студентів: самостійна робота студентів, робота з книгою.

II. Стимулювання та мотивація навчально-пізнавальної діяльності

Дидактичні (ділові, ситуативно-рольові та ін.) ігри, навчальні дискусії, інтерактивні методи навчання

10.Методи контролю

1. Поточне тестування.
2. Перевірка завдань самостійної роботи.
3. Перевірка індивідуальної роботи.
4. Поточний контроль.
5. Семестрова форма контролю.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Залік

Поточне тестування та самостійна робота						Модульний контроль	Сума
Змістовий модуль №1						40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6		
10	10	10	10	10	10		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Критерії оцінювання	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Студент виявляє особливі творчі здібності, глибокі знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах; вміє аналізувати явища, які вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку; застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач; володіє вмінням надавати чітку аргументовану відповідь на поставленні питання	відмінно
82-89	B	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи, надає лаконічну відповідь майже на всі поставленні питання; самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	добре
74-81	C	Студент вміє оперувати необхідним колом понять та категорій; узагальнювати та систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед	

		яких є суттєві	
64-73	D	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, слабка їх застосування при розв'язанні практичних завдань; аналізує навчальний матеріал за допомогою викладача, надає мало аргументовані відповіді, виправляє не всі помилки, значна кількість яких є суттєвими	задовільно
60-63	E	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні вищому за початковий, проте має фрагментарне уявлення про деякі поняття та категорії курсу; надає неповне висвітлення змісту питань; має недостатнє вміння зробити аргументовані висновки; відповіді містять значну кількість недоліків і помилок	
35-59	FX	Студент не опанував значну частину матеріалу курсу; не володіє понятійним апаратом; не опрацював базову та допоміжну літературу. Мова не виразна, обмежена, бідна, словниковий запас не дає змогу оформити ідею. Практичні навички на рівні розпізнавання	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Студент повністю не знає програмного матеріалу, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно; допускає суттєві помилки у відповідях на питання, не вміє застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних завдань	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

1. Опорний конспект лекцій.
2. Навчально-методичні посібники у локальній мережі університету.
3. Матеріали для самостійного опрацювання.
4. Методичні рекомендації для самостійної роботи.
5. Тестові завдання.

13. Рекомендована література

Основна

1. Базовий компонент дошкільної освіти (державний стандарт дошкільної освіти) : нова редакція / наук. кер. Т.О. Піроженко; авт. кол.: О.М. Байер, О.К. Безсонова, Н.В. Гавриш та ін. Київ, 2021. 37 с. URL : https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf
2. Бельська Г.В., Науменко Т.С., Половіна О.А. Дошкільнятам про світ природи. Старший дошкільний вік: навч.-метод. посібник. 2-е вид. Київ : Генеза, 2013. 112 с. (Настільна книжка вихователя).
3. Бельська Г.В., Половіна О.А. Дошкільнятам про світ природи: Діти п'ятого року життя: Навч.-метод. посібник для студ. вищ. навч. закладів. Київ : Генеза, 2016. 96 с. (Настільна книжка вихователя).
4. Богуш А., Гавриш Н. Методика ознайомлення дітей з довкіллям у дошкільному навчальному закладі: підручник для студ. вищ. навч. закладів. Вид. 2-ге. Київ: ВД Слово,

2015. 408 с.
5. Виховуємо базові якості особистості старшого дошкільника в умовах ДНЗ : методичний посібник / Г. Беленька, Н. Гавриш, С. Васильєва, В. Маршицька, С. Нечай, Г. Орлова, О. Остряньська, О. Полякова, В. Рагозіна, О. Рейпольська, Н. Шкляр ; за заг. ред. Н. Гавриш. Харків : Мадрид, 2015. 220 с. URL : <https://lib.iitta.gov.ua/10041/1/2.pdf>
 6. Екологічна культура. Виховуємо майбутнє : тема номера. *Дитячий садок. Управління*. 2019. № 2. 44 с.
 7. Загальнотеоретичні основи природничо-математичної освіти дітей дошкільного віку: Навч. посібник для студ. спеціальн. «Дошкільна освіта»/ Авт.-уклад. А.В. Сазонова. Вид. 2-ге. Київ: ВД «Слово», 2014. 248с.
 8. Лисенко Н.В. Еко-око: дошкільник пізнає світ природи: навчально-методичний посібник для студ. вищ. навч. закладів. Київ : ВД «Слово», 2015. 352 с.
 9. Лисенко Н.В. Теорія і практика екологічної освіти: педагог-дошкільник: навч.-методичний посібник для студ. вищ. навч. закладів. Київ: Слово, 2009. 400 с.
 10. Мандруємо екологічною стежиною: дослідницько-експериментальна діяльність дітей дошкільного віку в природі / авт.-упоряд. : С.Ю. Павлюк, Л.С. Русан, Г.І. Колосінська. Тернопіль: Мандрівець, 2016. 168 с.
 11. Методика ознайомлення дітей з природою. Хрестоматія: Навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2012. 432 с.
 12. Ніколаєнко В.М. Екологічне виховання в ДНЗ. 2 - 6 років. Харків: Вид. група «Основа», 2014. 208 с.
 13. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. Київ : Академвидав, 2004. 456 с. (Серія «Альма-матер».)
 14. Плохій З. П. Формування у дітей дошкільного віку екологічної культури (теоретичні та методичні аспекти) : монографія. Київ : Персонал, 2010. 319 с.
 15. Про концепцію екологічної освіти в Україні: Рішення колегії міністерства освіти і науки України N 13/6-19 від 20.12.2001. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v6-19290-01#Text>
 16. Сухар В.Л. Ознайомлення з природним довкіллям. Середній дошкільний вік. Харків: Ранок, 2017. 192 с.

Додаткова

1. Беленька Г., Половіна О., Кондратець І. Програма «Дитина» : нові підходи й змістові акценти в дошкільній освіті. *Дошкільне виховання*. 2021. № 1. С. 14-16.
2. Впевнений старт : освітня програма для дітей старшого дошкільного віку / [Н. В.Гавриш, Т. В. Панасюк, Т. О. Піроженко, О. С. Рогозянський, О. Ю. Хартман, А. С. Шевчук]; За заг. наук. ред. Т. О. Піроженко. К. : Українська академія дитинства, 2017. 80 с.
3. Дитина : [програма виховання і навчання дітей від 2 до 7 років / наук. кер. проекту В. О. Огнев'юк; авт.. кол. : В.Г. Беленька, О.Л. Богініч, Н.І. Богданець-Білоskalенко та ін. Київ : Вид-во Київського університету імені Бориса Грінченка, 2016. 304 с.
4. Загородня Л. Дитина в природному довкіллі: впроваджуємо оновлений БКДО. *Дошкільне виховання*. 2021. № 6. С. 3-9.
5. Ковальова Л., Левчук І. Дивосвіт природи розкриває гра: дидактичні ігри з використанням методу моделювання для дітей старшої групи. *Дошкільне виховання*. 2021. № 6. С. 20-23.
6. Мельничук Л.Б. Екологічне виховання молодших школярів. *Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених (заочна форма участі) «Філософія геокультури»* (20-21 квітня, 2017 р., м. Харків). Харків : ХНАУ, 2017. С. 82-85.
7. Мельничук Л.Б. Методика формування екологічної культури дітей раннього та дошкільного віку : методичні рекомендації для самостійної роботи студентів педагогічного факультету спеціальності 012 «Дошкільна освіта». Рівне : Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. акад. Степана Дем'янука, 2021. 32 с.

8. Мельничук Л.Б., Воронько У.І. Методи, форми та засоби виховання екологічної культури дітей дошкільного віку. *Наукові та освітні трансформації в сучасному світі: збірник матеріалів Всеукраїнської міждисциплінарної науково-практичної конференції* (м. Чернігів, 15 липня 2021 року) / Науково-освітній інно-ваційний центр суспільних трансформацій, м. Чернігів. Суми: ТОВ НВП «Росток А. В.Т.». 2021. 476 С. 261-263. URL : https://reicst.com.ua/asp/article/view/19/pc_2021_15_07.
9. Мельничук Л.Б., Шульгач Е.В. Нескладні досліди як метод ознайомлення дошкільників з природою. *The XII International Science Conference «Current issues, achievements and prospects of Science and education»*, May 03 – 05, 2021, Athens, Greece. 279 p. P. 173-176.
10. Освітній напрям «Дитина в природному довіллі» : витяг із Базового компонента дошкільної освіти. *Дошкільне виховання*. 2021. № 6. С. 10-11.
11. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» (нова редакція). У 2 ч. Ч. I. Від народження до трьох років / О. П. Аксьонова, А. М. Аніщук, Л. В. Артемова [та ін.] ; наук. кер. О. Л. Кононко. Київ : ТОВ «МЦФЕР-Україна», 2014. 204 с.
12. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» (нова редакція). У 2 ч. Ч. II. Від трьох до шести (семи) років / Аксьонова О. П., Аніщук А. М., Артемова Л. В. [та ін.] ; наук. кер. О. Л. Кононко. Київ : ТОВ «МЦФЕР-Україна», 2014. 452 с. URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/programy-rozvytku-ditey/rozvitku-ditini-doshkilnogo-vikuya-u-svitinova-redaktsiyachastina-2.pdf>
13. Українське дошкілля : [програма розвитку дитини дошкільного віку] / О. І. Білан, за заг. Ред. О.В. Низковської. Тернопіль : Мандрівець, 2017. 256 с.

14. Інформаційні ресурси

1. Віртуальні бібліотеки, е-каталоги та довідники е-ресурсів.- http://intellect-invest.org.ua/educ_resources_virtual_libraries/.
2. Державні бібліотеки України та інших країн. - http://intellect-invest.org.ua/educ_resources_state_libraries/.
3. Електронні журнали:
Методична скарбничка вихователя:
https://shop.mcfr.ua/catalog/osvita/msv/?utm_source=pedrada.com.ua&utm_medium=refer&utm_campaign=about
Організаційно-розпорядча документація дошкільного навчального закладу. URL : https://shop.mcfr.ua/catalog/osvita/organizatsiyno-rozporyadcha-dokumentatsiya-dnz/#desc?utm_medium=refer&utm_source=pedrada.com.ua/&utm_campaign=about
4. Матеріали міністерства освіти і науки України (<https://mon.gov.ua/ua>)
5. Програми розвитку дітей: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/programi-rozvitku-ditej>
6. Освітні ресурси:
Освітній портал «Освіта.УА». <http://osvita.ua/>
Педрода. Портал освітян України. <https://www.pedrada.com.ua/>
Освітній портал «Педагогічна преса». <https://pedpresa.ua/>
Портал громадських експертів «Освітня політика». <http://education-ua.org/ua/>
Гіпермаркет знань. <http://school.xvatit.com/>
Класна Оцінка - безкоштовна інформаційна система для шкіл, дитячих садків та інших організацій <https://klasnaocinka.com.ua/>
«Освітній портал» - все про освіту України. <http://www.osvita.org.ua/>
Українська педагогіка – сайт про новини в освіті в Україні та за кордоном. <http://ukped.com/>
Портал сучасних педагогічних ресурсів. <https://znannya.info/>